

пол'яры ўсіх краін, аднаіцесья!
му тычная партыя (большэвікоў) Беларусі

СОВЕТСКАЯ БЕЛАРУСЬ

Орган ЦК КП(б) Беларусі, Соўнаркома
і Рэзідыума Вярхоўнага Савета БССР

№ 6 (7622) | Нядзеля, 9 красавіка 1944 г. | Цана 20 к.

ЗАГАД

Вярхоўнага Галоўнакамандуючага Маршалу Савецкага Саюза ЖУКАВУ

Войскі 1-га УКРАЇНСКАГА фронту, нанёшышы паражэньне праціўніку ў прадгор'ях Карпат, вышлі на нашу дзяржаўную граніцу з Чэхаславакіяй і Румыніяй на фронце працягласцю 200 кілометраў. Паследуючы адыходзячага праціўніка, войскі фронту авалодалі гарадамі Яссы і занялі звыш 30 другіх населёных пунктаў на тэрыторыі Румыніі.

У баях за выхад на нашу паўднёва-заходнюю граніцу вызначыліся войскі генерал-лейтэнанта танкавых войск КАТУКОВА, генерал-маёра ЗАМЕРЦАВА, генерал-маёра ПРОРАВА, генерал-маёра ЗАМІРОУСНАГА, палкоўніка ЛЕМАНТОВІЧА; танкісты генерал-лейтэнанта танкавых войск ГЕТМАНА, генерал-маёра танкавых войск ДРЭМАВА, падпалкоўніка артылерысты палкоўніка ВІШНЕУ-ПАЛКОЎНІКА РАЗУМОУСНАГА; лётчыні генерал-маёра авіяцыі ГАЛУНОВА і сапёры палкоўніка СОКАЛАВА, маёра ЦЕМКІНА, маёра МАУВА.

Вярхоўны Галоўнакамандуючы

Маршал Савецкага Саюза І. СТАЛІН.

8 красавіка 1944 года.

ЗАГАД

Вярхоўнага Галоўнакамандуючага Маршалу Савецкага Саюза КОНЕВУ

Войскі 2-га УКРАЇНСКАГА фронту фарсіравалі ПРУТ на поўнач ад горада ЯССЫ на працягласцю 170 кілометраў, прарвалі праціўніка, авалодалі гарадамі ДАРАХОЙ, БАТАШАНІ, з баямі занялі больш 150 населёных пунктаў і, гонячы войскі праціўніка, вышлі на раку СЯРЭТ на фронце працягласцю 85 кілометраў.

У баях за прарыв абароны праціўніка і за фарсіраванне ракі ПРУТ вызначыліся войскі генерал-лейтэнанта ЖМАЧЭНКА, генерал-лейтэнанта РАФІМЕНКА, генерал-лейтэнанта КАРАЧОВА, генерал-лейтэнанта ГАРАЧОВА, генерал-маёра МАРЦІРАСЯНА, генерал-маёра БАЧУВА, генерал-маёра МІХАЙЛАВА, генерал-маёра ЕРКУЛАВА, палкоўніка КАРЛАВА, палкоўніка ГІЗАТУЛІНА, палкоўніка КОНЕВА, палкоўніка ВРОНСКАГА, палкоўніка УМАНСКАГА, палкоўніка КАЛЕСНІКАВА, палкоўніка ПУЦЕЙ-НИКІСТЫ генерал-маёра танкавых войск АРАВА, палкоўніка СТЫЖЫКА, палкоўніка ЛЕБЕДЗЕВА; артылерысты генерал-маёра артылеры ЛЕБЕДЗЕВА, генерал-маёра артылеры

Вярхоўны Галоўнакамандуючы

Маршал Савецкага Саюза І. СТАЛІН.

8 красавіка 1944 года.

Войскі 1-га Украінскага фронту нанеслі паражэньне праціўніку ў прадгор'ях Карпат, вышлі на нашу дзяржаўную граніцу з Чэхаславакіяй і Румыніяй на фронце працягласцю да 200 кілометраў.

Войскі 2-га Украінскага фронту фарсіравалі раку Прут на поўнач ад горада Яссы на ўчастку працягласцю 170 кілометраў, прарвалі абарону праціўніка, авалодалі гарадамі Дарахой, Баташані, занялі больш 150 другіх населёных пунктаў і вышлі да ракі Сярэт на фронце працягласцю 85 кілометраў.

Слава нашай гераічнай Чырвонай Арміі!

Ад Савецкага Інформбюро

АПЕРАТЫўНАЯ ЗВОДКА ЗА 8 КРАСАВІКА

На працягу 8 красавіка на захад ад горада Сіала нашы войскі працягвалі весці баі па знішчэньню акружанай групоўкі праціўніка і занялі рад населёных пунктаў, сярод якіх вялікія населёныя пункты Езэжаны, Ланоўца, Глубічон, Більча-Злотэ, Віняцінцы, Наспераўцы.

Войскі 1-га Украінскага фронту, нанёшышы паражэньне праціўніку ў прадгор'ях Карпат, вышлі на нашу дзяржаўную граніцу з Чэхаславакіяй і Румыніяй на фронце працягласцю да 200 кілометраў і авалодалі раённымі цэнтрамі Станіслаўскай абласці Печанежын, Ябланаў, Жаб'е, раённымі цэнтрамі Чарнавіцкай абласці горадамі Вашкоўцы, горадамі Віжніца, Пуціла, Глыбока, а таксама з баямі занялі больш 300 другіх населёных пунктаў, у тым ліку вялікія населёныя пункты Космач, Кнжываруўня, Усцерыкі, Селялецін, Краснаільск, Гіятгэўцы, Купна, Стары Валчынец, Дзеутш і чыгуначныя станцыі Косьмін, Адынката, Каратчу, Чудзін, Касчуя, Цісаўцы, Берхамет, Віжніца. Гонячы адыходзячага праціўніка, войскі фронту авалодалі на румынскай тэрыторыі горадамі Сярэт і занялі звыш 30 другіх населёных пунктаў і сярод іх вялікія населёныя пункты Стража, Міхэйлены, Дзерска.

Войскі 2-га Украінскага фронту фарсіравалі раку Прут на поўнач ад горада Яссы на ўчастку працягласцю 170 кілометраў, прарвалі абарону праціўніка і, гонячы войскі праціўніка, вышлі да ракі Сярэт на фронце працягласцю 85 кілометраў, авалодалі гарадамі Дарахой, Баташані, а таксама з баямі занялі больш

150 другіх населёных пунктаў, сярод якіх вялікія населёныя пункты Сату-Марэ, Варфу-Камлулуй, Бучэча, Влэдзены, Корні, Жалдзешці, Тудора, Урычэні, Суліца, Кішкярэні, Карнеле-Напрэй, Фанурыле і чыгуначныя станцыі Шалдана, Рэдзіу, Рэушэні, Тэдзірэні, Трушэці, Унгурэні, Варнічэні, Браскоўцы, Вакулашці, Леорда, Бучэча.

На Одэскім напрамку нашы войскі, працягваючы наступленне, з баямі занялі больш 30 населёных пунктаў і сярод іх вялікія населёныя пункты Зельцы, Кандзель, Градзяніца, Эльзас, Бальшое Фесцерава, Острадаўна, Ільінка, Гільдзэндорф (13 кілометраў на поўнач ад Одэсы), Аляксандраўна. На поўнач ад Раздзельная нашы войскі завяршылі ліквідацыю акружанай групоўкі праціўніка. У гэтым раёне па ўдакладненых даных у баях за 6 і 7 красавіка нашымі войскамі захоплены наступныя графеі: танкаў—40, самаходных гармат «Фердынад»—5, гармат рознага калібра—188, кулямэтаў—284, коней—1.000 і многа іншай ваеннай маёмасці. Узятая ў палон 3.200 нямецкіх салдат і афіцэраў, прычым мелі месца выпадкі арганізаванай здачы ў палон цэлых нямецкіх падраздзяленняў. Праціўнік пакінуў на полі бою больш 7.000 трупаў салдат і афіцэраў.

На другіх участках фронту—баі мясцовага значэння.

На працягу 7 красавіка нашы войскі на ўсіх франтах падбілі і знішчылі 41 нямецкі танк. У паветраных баях і агнём знішчаны артылеры збіты 92 самалёты праціўніка.

Адказ тав. М. І. Калініна на віншаванні

Прыношу глыбокую падзяку ўсім арганізацыям, групам і асобам, якія прыслалі прывітанні і віншаванні ў сувязі з дваццаціпяцігоддзем майго прабывання на пасту кіраўніка вярхоўнага органа савецкай улады.

М. КАЛІНІН.

Чаркасаўскія брыгады

Мітынг, прысвечаны арганізацыі чаркасаўскіх брыгад, адбыўся ў горадзе Касцюковічы. Дырэктар Касцюковіцкай сярэдняй школы тав. Кандук, які выступіў на мітынгу, сказаў:

— Настаўнікі і вучні нашай школы ўвесь свой вольны час аддадуць на аднаўленне культурных устаноў. Гэтай вясной мы пасадзім тысячы дрэваў.

Урач тав. Баярскі сказаў аб тым, што медработнікі бяруць на сябе абавязальства адрамантаваць памашканне больніцы і агульнае плошчу вакол яе.

Рабочыя і служачыя прамысловага камбіната парашылі ў вольны ад работы час аднавіць будынак кінатэатра.

Прыняты зварот, у якім удзельнікі мітынгу абавязуюцца стварыць у горадзе Касцюковічы чаркасаўскія брыгады па аднаўленню разбураных будынкаў і ў першую чаргу кінатэатра, больніцы, гасцініцы і школы, і заклікаюць усіх працоўных раёнаў актыўна ўдзельнічаць у аднаўленні будынкаў, разбураных і спаленых акупантамі.

Вызваленне беларускіх земляў, далейшыя задачы барацьбы беларускага народу супроць нямецкіх захопнікаў і бліжэйшыя задачы аднаўлення народнай гаспадаркі Беларускай ССР

Даклад Старшыні Савета Народных Намісараў Беларускай ССР тав. П. К. ПАНАМАРЭНКА на VI сесіі Вярхоўнага Савета БССР 21 сакавіка 1944 года ў гор. Гомелі *)

Таварышы дэпутаты!

VI-я сесія Вярхоўнага Савета Беларускай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі сабралася ў момант гістарычных перамог савецкіх войскаў над нямецка-фашысцкімі захопнікамі.

Доблесная Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія ў найвялікшых за ўсю гісторыю войнаў бітвах нанесла небывалыя паражэнні гітлераўскім войскам і ўжо каля паўтары гады вядзе пабеднаснае наступленне.

Чырвоная Армія прайшла з баямі на захад месцамі да 2 тысяч кілометраў. Амаль поўнасьцю вызвалена ад нямецкіх захопнікаў Савецкая Украіна. Пачалася вызваленне Савецкай Малдавіі і Прыбалтыйскіх савецкіх рэспублік.

Ідзе масавае выгнанне гітлераўцаў за межы Беларусі. Наступаюць радасныя дні вызвалення ўсёй Савецкай Беларусі і вызвалення нашага народа з-пад гнёту нямецкіх катаў і разбойнікаў. Ужо амаль поўнасьцю вызвалены ад нямецкіх захопнікаў Палеская і Гомельская абласці, вызвалена многа раёнаў Магілёўскай і Віцебскай абласцей.

Блізка дзень, калі ўся наша савецкая зямля будзе поўнасьцю ачышчана ад гітлераўскай погані.

Савецкае насельніцтва вызвалены ад нямецкіх захопнікаў абласцей з невыказнай радасцю сустракае сваю вызваліцельніцу Чырвоную Армію. Іх сэрцы поўны глыбокай удзячнасці і любові да таварыша Сталіна—арганізатара і кіраўніка перамог над нямецкімі прыгнятальнікамі. (Бурныя апладысменты. Усе ўстаюць).

У тытанічнай пабеданоснай барацьбе народаў Савецкага Саюза супроць нямецка-фашысцкай Германіі і яе прыхвасняў беларускі народ заняў пачэснае, дастойнае месца. Беларускі народ, ахоплены неперырыммай смартаўнай нянавісцю да крываваў ізвергаў—нямецкіх захопнікаў, па першаму закліку большэвіцкай партыі, нашага правадыра таварыша Сталіна, разам з усім савецкім народам узяўся за абарону Савецкага Саюза, свабоды, чэсці, жыцця ўсіх народаў нашай Радзімы.

Сотні тысяч сыноў беларускага народа на ўсіх франтах Вялікай Айчыннай вайны плячо ў плячо з рускім і другімі народамі савецкай краіны адстаяваюць сваю любімую Радзіму.

У гістарычных бітвах пад Масквою, Сталінградам, Белградом, Орлом, Курскам, Гомелем, пад Ленінградам, Кіевам, на Украіне, у Беларусі—усюды гераічныя сыны беларускага народа з беспрыкладнай мужнасцю змагаліся і змагаюцца з закліканымі ворагамі—нямецкімі захопнікамі.

На часова акупіраванай тэры-

торы Беларусі ў тыле гітлераўскіх полчышч з небывалым размахам і сілай разгарнуўся ўсенародны партызанскі рух. Беларускія партызаны і партызанкі

абрушваюць на ворага цяжкія ўдары і громяць тылы яго войскаў.

Вялікая любоў і пашана беларускага народа да свайго вялікага сабрата—рускага народа. Вя-

лікая адданасць і згуртаванасць беларускага народа вакол большэвіцкай партыі і найвялікшага правадыра і друга беларускага народа таварыша Сталіна. (Бурныя апладысменты).

Над спягам Леніна, над кіраўніцтвам таварыша Сталіна мы канчаткова разгромім нямецкіх ізвергаў і выганім іх за межы нашай Радзімы. (Бурныя, працяглыя апладысменты).

I. Росквіт БССР за годы савецкай улады і з'яднанне беларускага народа ў адзінай дзяржаве

У выніку Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, волюй нашай партыі, па ініцыятыве і ў выніку велізарнай палітычнай і арганізатарскай дзейнасці таварыша Сталіна была ўтворана Беларуска-Савецкая Соцыялістычная Рэспубліка.

Упершыню за ўсю іматгядовую гісторыю нацыянальнага і эканамічнага прыгнёту, пакут і гора беларускі народ набыў сваю дзяржаву.

Пры савецкай уладзе Беларусь уступіла на шлях небывалага ў гісторыі росквіту краіны, развіцця яе вытворчых сіл, росту прамысловасці і сельскай гаспадаркі, росквіту матэрыяльнага добрабыту і нацыянальнай культуры.

Беларускі народ, аб выключнай беднасці якога да рэвалюцыі хадзілі легенды, народ, які ішоў тысячамі з Беларусі ў пошуках лепшай долі,—стаў на шлях росквіту, добрабыту, будаўніцтва шчаслівага, забяспечанага жыцця.

вадзі і сельскую гаспадарку Беларусі былі роўны капіталаўкладанням двух папярэдніх пяцігодак. У Беларусі будаваліся і былі напярэдадні пуску буйнейшыя заводы машынабудаўнічай прамысловасці. Быў набудаваны Днепра-Бугскі водны шлях—велізарная народная будоўля, выкананая за рэкордна кароткі тэрмін, дзякуючы невычарпальнай творчай актыўнасці народа. Будаваліся заводы на хімічнай перапрацоўцы торфу, торфапрыкветных заводаў, будаваліся першы завод на вытворчасці бензіну з торфу. Рыхтаваўся да будаўніцтва завод на атрыманню ацэлавага спірту з торфу.

Вялася велізарная работа па рэканструкцыі сталіцы Беларусі—Мінска і гарадоў—Магілёва, Гомеля, Беластока, Віцебска і другіх. Узніклі сотні велізарных шматкватэрных будынкаў, клубы, вакзалы. Было прыступлена да будаўніцтва Васілевіцкай, Беластоцкай, Баранавіцкай і Магілёўскай электрастанцый, увод якіх у строй азначаў падвасненне энергетычнага балансу рэспублікі.

Беларусь з краіны выключна сельскай гаспадаркі ператварылася ў перадавую, індустрыяльную рэспубліку.

На аснове індустрыялізацыі краіны была праведзена перабудова сельскай гаспадаркі. Сялянства Беларусі, згуртаванае вакол партыі большэвікоў, рашуча стала на шлях калектыўнага вядзення гаспадаркі, на шлях стварэння новых грамадскіх адносін у вёсцы.

Калгасы прынеслі Беларусі небывалы росквіт сельскай гаспадаркі, матэрыяльны і маральны рост вёскі. Калгасы вывелі са становішча вечнай нястачы мільённы масы беларускага сялянства. Каля 10 тысяч калгасаў, якія аб'ядналі 720 тысяч сялянскіх двароў, атрымалі ад савецкай дзяржавы да 8 мільянаў гектараў зямлі ў вечнае карыстанне.

Беларуская калгасная вёска атрымала многія тысячы трактараў і сельскагаспадарчых машын. У рэспубліцы было створана 347 машына-трактарных станцый, якія далі палёжку ў працы селяніна, забяспечылі культурную апрацоўку зямлі і ўзнялі добрабыт калгаснікаў.

У калгасах няспынна расла пасеўная плошча, з года ў год расла ўраджайнасць палёў. У некалькі разоў павялічылася колькасць буйнай рагатай жывёлы і свіней супроць дарэвалюцыйнай. Не было ў рэспубліцы калгаснага сялянскага двара, які-б не меў каровы, свіней, птушкі.

У галіне сельскай гаспадаркі былі праведзены такія мерапрыемствы, як паўсямяснае ўвядзенне правільных севазваротаў, ссяленне хутароў.

У 1940 годзе, па ініцыятыве таварыша Сталіна, была прыня-

та праграма грандыёзных па асушэнню спрадвечных Беларусі. Беларускія бацькі з'яўляліся ў мінулым піцай жабрацтва, хвароб і брожжа, павінны былі перарыцца ў квітнеючыя палі нажаці—крыніцу багацця і саў і калгаснікаў.

За адзін год работы па выкананню гэтай праграмы было шана больш 100 тысяч гектараў балот. З велізарным энтузіязам увесь беларускі народ удаваўся ў гэтай рабоце. Калі якія асушылі ўчасткі балот зямлі за два—тры гады рэзультат атрымалі велізарны джаі. Першыя калгасы-міжры ў Беларусі з'явіліся ў таго, як яны асушылі вялікія масівы балотных земляў, на сталі атрымліваць выдатныя толькі для Беларусі, але і ўсяго Савецкага Саюза ўрады.

Выкананне праграмы па ачышчэнні балот і ператварэнне іх у сакаўраджайныя палі зусім няла эканамічнае аблічча публікі.

Разам з бурным росквітам роднай гаспадаркі рэспубліцы уздымаў матэрыяльнага добрабыту беларускага народа, гіта выраслі культура, навука, ратура і мастацтва.

Будучы адсталай усходу царскай Расіі, Беларусь не права на сваю мову, на культуру. Гэта была ку амаль пагалоўнай пеніемваці, яна не мела не толькі ніной вышэйшай навучальнай установы, ні аднаго інстытута, але і ні адной школы на беларускай мове.

За годы савецкай улады з рода выраслі свае вучоныя, менавікі, педагогі, артысты, стаякі, кампазітары. Вырас зарны атрад новай інтэлігенцыі ўзнятай з народных шлоў.

За годы рэвалюцыі расквіт ўсе віды мастацтва таленавага народа. У Савецкай Беларусі до 26 вышэйшых навучальных устаноў, Беларускай Акадэміі Навук, навукова-даследчыя інстытуты, дзесяткі тысяч сінніх і пачатковых школ, м дзесяткі тэатраў.

З беларускага народа выліся нацыянальныя кадры, джаўныя дзеячы, савецкія і тымія работнікі, выдатныя дзеячы навукі і культуры, ікія арганізатары народнай гаспадаркі. Яны самааддана працавалі на дабро народа ва ўсіх звет дзяржаўных, партыйных, гадарчых органаў і культурных устаноў рэспублікі і многія у органах і ўстановах ССР, у арміі і флоте.

* * *

У верасні 1939 года адбылі гістарычныя падзеі ў жыцці ларускага народа—з'яднанне ларускіх земляў і народа ў адну дзяржаву.

Працяг даклада тав. П. Н. Панамарэнка

Трба адзначыць таксама ўсе ачненне ў справе развіцця і кіравання партызанскай барацьбы жывых непасрэдных сувязей партызан з органамі кіравання, тыла няспынна прыбываюць астаўнікі партызанскіх атрадаў, злучэнняў і падпольных атрадаў за інструктажом, матэрыяламі, са справаздачамі, затым кіроўваюцца назад. Для інструктажу, па заданнях урада і Цэнтральнага Камітэта КП(б) Беларусі працяглы час у партызанскіх атрадах праводзяць саветы цэнтральных камітэтаў (б)В і ЛКСМБ, народныя камітэты, загадчыкі аддзелаў ЦК і ЦКБ кіруючыя рэспубліканскія асобы.

Усенародны партызанскі рух Беларусі вырастаў выдатных аўтарытэтных арганізатараў партызанскай вайны, доблесных генералаў — партызан і партызанак. Беларускіх партызан і партызанак маюць званне Герояў Савецкага Саюза. (Бурныя апладысменты).

12 тысяч адважных партызан і партызанак узнагароданы ўрадавымі ўзнагародамі, ордэнамі і медалямі Саюза ССР. (Апладысменты).

Беларускі народ ганарыцца тымі арганізатарамі, якіх выдатны партызанскі арганізатар, гераічна загінуў за Беларусь і Савецкі Саюз. (Апладысменты).

Героі Савецкага Саюза Заслонаў (апладысменты), які Герой Савецкага Саюза Сільніцкі, Ціхан Бумажнік, Ісачанка, Паўлюцкі, Лабань, Дуброўскі, Казлоў, Мачульскі, Ціткоў, Манковіч, Лівенцаў, Валюць, Кляшчэў, Азопчык, Барыс, Захароў, Зябіцкі, Кожар, Ісачанка, Луцін, Маркаў, Сікорскі, Цімчук, Ціхаміраў, Чарнышэў, Арлоўскі, Прудніцаў і тры

беларускія жанчыны Героі Савецкага Саюза таварышы М., О. і Т. (Бурныя апладысменты).

Тут на сесіі прысутнічаюць дэпутаты Вярхоўнага Савета, арганізатары партызанскага руху, якія прыбылі на сесію з тыла праціўніка: дэпутат Вярхоўнага Савета камандзір партызанскага злучэння Вілейшчыны палкоўнік Маркаў (апладысменты), дэпутат Вярхоўнага Савета — адзін з арганізатараў партызанскага руху на Палессі Ветраў (апладысменты), дэпутат Вярхоўнага Савета адважная партызанка Пальцава (апладысменты) і камандзіры партызанскіх злучэнняў Герой Савецкага Саюза генерал-маёр Казлоў (апладысменты), Герой Савецкага Саюза генерал-маёр Баралёў (апладысменты), кіраўнік аднаго з падпольных цэнтраў тав. Паромчык (апладысменты), камандзіры і камісары злучэнняў тт. Клявакін, Падаян, Мазур, Грыцан, Сухаў, Ляпёшкін. (Бурныя, працяглыя апладысменты).

Таварышы дэпутаты!

Задача адважных партызан і партызанак, камандзіраў і камісараў партызанскіх атрадаў і злучэнняў, падпольных партыйных раённых і абласных цэнтраў, усіх аптыфашысцкіх арганізацый і ўсіх савецкіх патрыётаў акупіраванай часткі Беларусі — працягнуць работу па далейшаму распаўсюджанню ўсенароднага партызанскага руху, па актывізацыі партызанскай барацьбы і дэарганізацыі тыла праціўніка, па ўзмацненню дапамогі наступачай Чырвонай Арміі, па вы-

ратаванні насельніцтва ад знішчэння і ўгону ў рабства, па захаванню насяляемых пунктаў ад спалывання нямецкімі захопнікамі.

Падпольным партыйным арганізацыям Беларусі неабходна яшчэ шырэй разгарнуць налітычную работу сярод насельніцтва, мабілізуючы яго на актыўны ўдзел у барацьбе супроць нямецкіх захопнікаў.

Нямецкія захопнікі, адступаючы пад ударамі Чырвонай Арміі з Беларусі, імкнуцца ўсюды прарэсці пагалюнае знішчэнне насельніцтва. Яны знішчаюць усюды фабрыкі і заводы, спалваюць насяляемыя пункты.

Задача партызанскага руху ў Беларусі ў цяперашні момант заключаецца ў тым, каб бяспрыкладнай у гісторыі на маштабах і актыўнасці партызанскай барацьбы сарваць зладзейскія замкі немцаў на знішчэнне насельніцтва і насяляемых пунктаў.

У гэтым будзе заключацца гістарычная заслуга партызанскага руху Беларусі перад сваім народам.

Стаўпы партызан і партызанкі, бясстрашныя народныя меціцы будуць узнімаць савецкіх людзей на ўзброеную барацьбу супроць немцаў, усмертна ўзмацняць дапамогу наступачай Чырвонай Арміі, граміць тылы і штабы ворага, не даваць яму падвозіць рэзервы. Партызаны і партызанкі будуць вырастоўваць савецкіх людзей ад знішчэння і ўгону іх на катаргу ў Германію, бяспасна знішчаць нямецка-фашысцкіх нягоднікаў, помсціць ім за крывавае злачынства. (Апладысменты).

(Працяг даклада ў наступным нумары).

Баявыя поспехі беларускіх партызан

Дні работы VI-й сесіі Вярхоўнага Савета Беларускай ССР партызаны Віцебскай абласці адзначылі новымі ўдарамі на камунікацыях нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Толькі за тры дні партызаны з засад на бальшаку Б.—В. разбілі 6 аўтамашын ворага. Пры гэтым забіта 38 і паранена 10 гітлераўцаў.

Дыверсійныя групы віцебскіх партызан у гэтыя дні падарвалі два воінскія эшалоны ворага, якія ішлі да лініі фронту. Разбіты два паравозы і 14 вагонаў з рознымі ваеннымі грузамі. Па атрыманых вестках, пры крушэннях забіта 56 і паранена 104 нямецкіх салдатаў і афіцэраў.

У ноч з 3 на 4 красавіка партызаны атрадаў імені Суворова і імені Будзёнага, якія дзейнічаюць у Баранавіцкай абласці, зрабілі печаканы палёт на варажы гарнізон, размешчаны ў вёсцы О. У выніку трохгадзішнага бою гарнізон поўнасцю знішчаны. На вуліцах населенага заставы 31 труп нямецкіх салдат і афіцэраў. Узятая 28 палонных.

У гэтым бою партызаны захапілі ў ворага 2 батальённыя мінамёты і 120 мін да іх, 2 супроцьтанкавыя ружжы, 2 стапкавыя і 4 ручныя кулямёты, 20

вінтовак і 10.000 вінтовачных патронаў.

Народныя меціцы з атрада «Штурм», які дзейнічае ў Мінскай абласці, 31 сакавіка з засады абстралялі вялікую аўтакалону гітлераўцаў. У выніку бою разбіты 4 грузавыя і 4 легкавыя аўтамашыны. Тры іншыя грузавыя аўтамашыны пашкоджаны. Забіта 43 і паранена 18 нямецкіх салдат і афіцэраў. Партызанам дасталіся трафей, сярод якіх 12 вінтовак, 2 пісталеты і розная ваенная маёмасць.

У гэты-ж дзень немцы сіламі да 1.000 чалавек зрабілі вылазку з мэтай абрабавання, а таксама ўгону ў рабства мірных жыхараў зоны партызан таварыша Л. Савецкія патрыёты далі гітлераўцам бой. Страцілі 43 салдат забітымі і 28 параненымі, вораг адступіў.

Партызаны атрада таварыша З., які дзейнічае ў Пінскай абласці, у сакавіку месяцы разграмілі вялікі варажы гарнізон. Дыверсійная група гэтага атрада пусціла пад адкос воінскі эшалон праціўніка. Разбіты паравоз і 6 вагонаў. На гэтай-жа магістралі партызаны ўзарвалі два чыгуначныя масты, спыніўшы рух паяздоў на 97 гадзін.

Паўгода з дня вызвалення

Споўнілася 6 месяцаў з дня вызвалення Церахоўскага раёна ад нямецкіх бандытаў. Раённая газета «Стаханавец» у артыкуле, прысвечаным гэтай даце, адзначае, што за час свайго бандыцкага разгулу нямецка-фашысцкія нягоднікі з 102 насяляемых пунктаў спалілі або разбурылі 80. Фашысты знішчылі 1.326 грамадскіх будынкаў, у тым ліку 39 школ, 10 клубаў, сельсаветы, млынакамбінат і мяшканні арцелей мясцовай прамысловасці.

27 верасня 1943 года Чырвоная Армія вызваліла Церахоўскі раён ад фашысцкіх зладзеяў.

Вялікая аднаўленчая праца выканана за паўгоддзе. Для сем'яў, якія засталіся без прытулку, пабудаваны 103 дамы і адрамантавана 39 дамоў. Працуюць 8 кааператыва-прамысловых арцелей, пушчан у ход млы-

накамбінат. З вялікім творчым уздымам аднаўляюць калгаснікі сваю грамадскую гаспадарку. Адноўлены 78 калгасаў.

Далей газета «Стаханавец» прыводзіць наступныя факты. Працуюць 51 школа, у якіх навучаецца 3.675 дзяцей. У раённым цэнтры і радзе сельсаветаў працуюць бібліятэкі, клубы, хаты-чытальні. Адноўлены дзве больницы, тры ўрачэбныя пункты, 11 фельчарска-акушарскіх пунктаў.

Зараз у раённым цэнтры ідзе аднаўленне дома Саветаў. Фашысцкія пагромчыкі спалілі гэты будынак. Ад яго засталіся толькі сцены. Дом саветаў будзе адбудаваны!

Так адраджаецца жыццё ў адным з раёнаў нашай роднай Беларусі, якая вызваляецца гераічнай Чырвонай Арміяй ад нямецкіх катаў.

У Акадэміі Навук БССР

За апошні час аспоўная ўвага навуковых работнікаў Акадэміі Навук БССР была накіравана на распрацоўку надзвычайнай важнай гаспадарчай праблемы — аднаўленне народнай гаспадаркі Беларусі пасля вызвалення яе ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Акадэмік В. Лубяка распрацаваў «Асноўныя прапановы па пытанню аднаўлення і развіцця прамысловасці і сельскай гаспадаркі Беларускай ССР». Акадэмік Н. Прыляжасёў і член-карэспандэнт Брафееў перадалі ў Акадэмію распрацаваныя ім «Тэхнічна-эканамічныя матэрыялы да аднаўлення хімічнай прамысловасці БССР».

Мерапрыемствы па каванню і газіфікацыі торфу ў аднаўленчы перыяд у разбудаваных прамысловых цэнтрах БССР распрацаваны членам-карэспандэнтам тав. Клімавым. Акадэмік С. Лі-

Не адстанем!

Пасля выгнання немцаў я вярнуўся з партызанскага атрада і з усімі калгаснікамі аднавіў калгас «Лінейскі шлях». На пачатку года калгаснікаў былі абраны праўленне і рэвізійная камісія. 3 таго часу прайшло ўжо 4 месяцы, і ўжо многае зроблена па наладжанню арцельскай гаспадаркі.

У вёсцы пасля гаспадарання нямецкіх захопнікаў засталася толькі 16 копей. Развіваць калгасную гаспадарку з такой колькасцю копей вельмі цяжка. Таму рашыў нашай задачай было набыць для калгаса копей. Цяпер нас іх 56. Многіх копей мы вывезлі ў калгас да таго знішчэння, што яны ледзь ногі цялі. Мы іх замацавалі за калгаснікамі і, дзякуючы добрай арганізацыі, яны хутка напяраліся. Іх мы цяпер працуем. Асабліва добра даглядаюць копей калгаснікі Хвядос Войка, Аляксандр Муха, Міхаіл Хвямчанка і дуля Муха.

Для копей мы абсталявалі грамадскую канюшню. На час палых работ сабралі 3 тоны зерня і агулькі-ж бульбы.

Другой не менш важнай работай было аднаўленне малочна-жыводчай фермы. На нашай ферме стаіць цяпер 11 дойных кароў. Ад гэтых кароў атрымліваюць 7 цялят. Апрача таго заатражвалі яшчэ ў калгасні-

каў 20 цялят. Купілі быка-вытворніка. Жывёла стаіць у калгасным кароўніку. Праўда, цяжкавата з кармамі, але калгаснікі дзеляцца апошнім і збіраюць кармы для нашай малочна-жыводчай фермы. Хутка арганізуем птушкаферму.

Веснавую сяўбу мы сустракаем надрыхтавана. Насенне поўнасцю засыпана і ачышчана. Сабран і адрамантаван усе сельскагаспадарчы інвентар. У гэтай справе асабліва пастараўся наш каваль Фёдар Курловіч. Дзед Іван Гроўжык са сваёй жонкай Пеклай звіў дастатковую колькасць лейнаў, настромкаў, выровак для гаспадарчых патраб.

Для гэтай мэты кожны калгаснік двор даў па 2 кілаграмы пшэнічнай ільновалакна.

Да нямецкай акупацыі ў калгасе быў даводзі вялікі сад — 25 гектараў. За час панавання немцаў многа дрэў загінула. Удалося захаванне толькі гектараў 10. Мы прымем усе меры, каб наш сад быў адноўлены. Глядзец за садам вылучылі садоўніка Міхаіла Зінкевіча.

Мы ўсімі сіламі дапамагаем нашай гераічнай Чырвонай Арміі ў яе барацьбе супроць нямецкіх акупантаў. Нашы калгаснікі актыўна ўдзельнічаюць на будаўніцтве і расчысццы дарог, здаюць для нашай Чырвонай Арміі і

Радзімы хлеб, бульбу, мяса. Адны з першых мы пачалі ў раёне збор сродкаў на танкавую калону «Адказ Рэчыцы». Таварыш Сталін прыслаў тэлеграму, у якой перадае нашым калгаснікам гарачую падзяку за клопаты аб бронетанкавых сілах Чырвонай Арміі. Тады ў нас было ўнесена толькі 70.000 рублёў. Цяпер мы ўнеслі на танкавую калону ўжо 220.000 рублёў, але збор сродкаў увесь час працягваецца. Са сваіх асабістых зберажэнняў я ўнёс 50.000 рублёў, а кладаўшчык Марка Гроўжык — 25.000 рублёў.

Калгаснікі сельгасарцелі «КІМ», Хойніцкага раёна, заклікаюць саборнічаць за хутчэйшае аднаўленне арцельскай гаспадаркі, за высокі ўраджай. Нашы калгаснікі заяўляюць: ад кімаўцаў мы не адстанем! За першыя дні ў нас будуць змагацца ўсе брыгады, званні, усе калгаснікі. Сваёй стараннай працай па аднаўленню арцельскай гаспадаркі, па заваяванні высокага ўраджаю мы дапаможам Чырвонай Арміі хутчэй вызваліць усю нашу савецкую зямлю ад фашысцкіх гадаў.

Васіль ВАСІЛЕЦ,
старшыня калгаса «Лінейскі шлях», Бязуёўскага сельсавета, Рэчыцкага раёна.

Залатая стужка

Пісьмо было адрасавана ўсім і чыталі яго ў зямлянцы ўсёх.

Пісьмо ад свайго сябра байца-беларуса Макара Мітусеня. Чытаў пісьмо Бурмістэнка, бліжэйшы друг Мітусені.

«Піша вам, — чытае Бурмістэнка, — Макара Мітусеня. Папершае, жадаю вам усім і кожнаму пасобку добрага здароўя. Хачу я вам, дарагім сваім сябрам-франтавікам, апісаць жыццё сваё, як яно ёсць пасля вышкі з шпітала. Як ведаеце вы, мае любезныя, вышкіся я з шпітала, як ёсць без правай нагі, а ехаць мне не мала, не многа, 500 верст. Дарагія людзі паклапаціліся аба мне і далі мне, радавому чырвонаармейцу пяхоты, у праважатыя лепшую сястру шпітала Клаву Магрыцыну, і ехаў я ў сваю родную Беларусь, дамоў, ужо не адзін, а з медыцынскай сястрой.

Ехаў і ўспамінаў, як вярнуўся з царскай вайны мой бацька, вечная памяць яму, Ілья Сямёнавіч Мітусеня. І яго на вайне ранілі, бдро адбіла і зрабіліся ў яго пасля гэтага ногі, як з дрэва: гні — не сagneц. Толькі не далі яму ў праважатыя сястру, а пусцілі на беламу свету, як хочаш. І дамоў ён вяртаўся бядней жабрака. А я, як ёсць сын яго, змагаўся за савецкую ўладу, за маці-радзіму нашу, то быў мне паўсюды гонар. І нават пытаўся ў сваёй праважатай сястры, за што мне, радавому чырвонаармейцу пяхоты, гэтакі гонар, а яна адказвае — посьце вы, Макара Ільіч, залатую стужку, а яна, гэта стужка, гаворыць, што вы

кроў за нашу перамогу пралівалі. І, як ёсць, праўду пішу, то была мне добрая сустрэча на вакзале.

Сам начальнік станцыі дапамог мне садзіцца ў поезд, а калі я сыйшоў на сваёй стацыі, то ў выканкоме старшыня даў мне сваю машыну даехаць 30 кілометраў да нашага калгаса «Акцябрскае поле» і сказаў мне старшыня: «Што трэба будзе вам, Макара Ільіч, па дому, па рабоце — то мы зробім». А ў калгасе, як ёсць, я прыехаў на машыне, то перш нават не на верылі, што гэта мяне, радавога чырвонаармейца пяхоты, спецыяльная сястра суправаджала, а потым усе і гавораць: слава і гонар вам, Макара Ільіч!

І хачу я вам, дарагія таварышы, адпісаць, што ўвесь калгасе, як маці родная, прыласкаў мяне, каб я не адчуваў гора, хоць я нагу згубіў. У гонар прыбыцця майго дамоў сяжалі калгасніцы нашы беларускія пірагі і пачалі напасіць падарункі. А старшыня калгаса тав. Мясенцэву я гавару, што прыехаў быць рахункаводам, што ў шпітале навучыўся лічбам, а ён кажа, нічога, адпачывайце, Макара Ільіч, папраўляйцеся сабе на здароўе. Пісьмо маё запягнулася на цэлую кнігу, а ўсё таму, што я хачу сваім сябрам напісаць, як наважэцца паўсюды залатая стужка, пралітая кроў...»

Пісьмо прачыталі раз і яшчэ раз, і ўсім стала цёпла і радасна.

Е. САДОУСКІ.

Клуб у калгасе

У калгасе імені Будзённага, Пірэвіцкага сельсавета, Жлобінскага раёна, адкрыты клуб. Ён стаў месцам культурнага адпачынку для калгаснікаў.

У дзень адкрыцця адбыўся вечар мастацкай самадзейнасці. Загядчыца клуба — настаўніца-комсамолка тав. Самусенка, разам з вучнямі старэйшых класаў, падрыхтавала інсцэніроўку «Размова фактамі». Затым былі дэкламацыі і песні.

З цікавасцю глядзелі калгаснікі настаноўку «Капітан Сама Петухоў».

У клубе штодзень збіраюцца калгаснікі, асабліва моладзь, пачытаць газеты, паслухаць наведанні Савінформбура.

Адкрываецца абласная бібліятэка

Абласная бібліятэка адкрываецца ў Гомелі. Яна будзе мець каля 20.000 кніг. Ужо атрымана 820 пасылак з кнігамі.

Пачала працаваць бібліятэка

Для калгаснікаў дэманстраваліся тры кінокарціны, сярод якіх дзве новыя, перыяду Айчынай вайны: «За Савецкую Радзіму» і «Місія ў Маскву». Па ініцыятыве комсамольскай арганізацыі быў зроблены даклад «Аб ролі комсамолы ў Айчынай вайне».

Ёсць бібліятэка, у якой звыш 150 кніг палітычнай і мастацкай літаратуры. Ёсць кнігі і па сельскай гаспадарцы.

У бліжэйшы час комсамольская арганізацыя мяркуе правесці «Вечар пытанняў і адказаў».

Іван ТУНЯКОУ.

Жлобінскі раён.

На авіяэскадрыллі

МОЗЫР, 8 красавіка. (БЕЛТА). Калгаснікі Хойніцкага раёна ўнеслі на будаўніцтва эскадрыллі самалётаў «Партизан Палесся» 415.000 рублёў. Усяго па абласці па эскадрыллі баявых самалётаў для Чырвонай Арміі сабра-на 1.270 тысяч рублёў.

НА МАГІЛАХ ГЕРОЯУ

Непадалёк ад шырокай і поўнаводнай Прыпяці, у цэнтральным скверы горада Мозыра знаходзіцца магіла герояў барацьбы за Савецкае Палесся, за Мозыр.

Працоўныя горада Мозыра з вялікай любоўю даглядаюць магілы герояў. Комсамольцы Харавец і Максімава часта наведваюць магілы, прыносяць кветкі, зелень.

Народ ніколі не забудзе слаўных сыноў Савецкай Радзімы, якія аддалі жыццё за свабоду Палесся.

ПІОНЕРСКІ КЛУБ

Клуб піонераў у бліжэйшы час адкрываецца ў горадзе Гомелі. Для яго вызначана памяшканне ў школе № 10 — вялікі зал і некалькі пакояў. Тут будзе праводзіцца вечары школьнікаў, канцэрты. Мяркуецца арганізаваць харавы і мадэльны гурткі.

ПЕДАГОГІ ВЯРТАЮЦА У ШКОЛЫ

БРЫЧАЎ, 6 красавіка. (БЕЛТА). У школы вызваленых раёнаў Магілёўскай абласці вяртаюцца настаўнікі, якія эвакуіраваліся ў першы перыяд вайны ва ўсходнія абласці Саюза. Звыш 70 настаўнікаў ужо вярнуліся ў свае школы. Наступіла звыш 700 заяў настаўнікаў, якія эвакуіраваліся і жадаюць вярнуцца на ранейшую працу.

ПА РЭСПУБЛІЦЫ

♦ Рабочыя і служачыя соўгаса «Перамога», Мсціслаўскага раёна, сабралі са сваіх запасаў для сяўбы на соўгасных землях пасенную бульбу на 125 гектараў.

♦ 127 калгасных лазняў адкрыты ў Рэчыцкім раёне.

♦ 11 агіткалектываў працуюць пры сельсаветах Журавіцкага раёна.

♦ 15 хатніх гаспадынь гор. Калінкавічы ў парадку шэфства шыюць для выхаванцаў дзіцячага дома бялізну.

(БЕЛТА).

Чэхаславацкі народ з радасцю ўспрымае вестку аб выхадзе Чырвонай Арміі на дзяржаўную граніцу СССР з Чэхаславакіяй

Чырвоная Армія вышла на граніцу з Чэхаславакіяй! З захапленнем успрыняў я гэту радасную вестку, якая прагучэла на ўвесь свет, як новы доказ магутнасці і сілы кіруемай Маршалам Сталіным Чырвонай Арміі, вялікай арміі-вызваліцельніцы народаў ад ненавіснага фашызма. Гэта гістарычная падзея, побач з другімі вялікімі подвігамі Чырвонай Арміі, умацоўвае ў нашых сэрцах глыбокую ўпэўненасць у хуткім і канчатковым разгроме гітлераўскай Германіі.

На маёй радзіме — Чэхаславакіі, якая вытерпела столькі пакутаў пад ботам нямецка-фашысцкіх акупантаў, вестка аб набліжэнні савецкіх войск выкліча найглыбейшую радасць і

лікаванне. Яна ўдыхне ў душу чэхаславацкага народа надзею веру ў хуткае вызваленне ад ненавісных акупантаў, у адраджэнне нашай цудоўнай краіны. Вітаючы Чырвоную Армію, народ Чэхаславакіі, несумненна, прыкладзе ўсе намаганні, каб дапамагчы ёй разграміць нямецкія войскі, унёсшы гэтым сваю лепту ў вялікую барацьбу ўсіх свабодалюбівых народаў супроць фашызма.

Зямны паклон Чырвонай Арміі-вызваліцельніцы!

Слава Вяроўнаму Галоўнакамандуючаму Маршалу Савецкага Саюза Сталіну!

Прафесар З. Д. НЯЕДЛЫ.

Масква, 8 красавіка. (ТАСС).

Чэхаславацкі ўрад складае спісы злчынцаў вайны

ЛОНДАН, 7 красавіка. (ТАСС). Як перадае агенства Рэйтэр, у сувязі з тым, што часці савецкай арміі знаходзіцца ля парогу Чэхаславакіі, Чэхаславацкі ўрад у радыёперадачах для Чэхаславакіі пачаў паведамляць імёны нямецкіх злчынцаў вайны. Чэхаславацкі народ заклікаецца сацьць за нацысцкімі чыноўнікамі, каб яны не маглі ўдзячы. У радыёперадачах указваецца, што саюзнікі будучы настайваць на выдачы ім усіх ваенных злчын-

цаў, якім удацца вярнуцца ў Германію.

Спісы злчынцаў вайны пачалі складацца Чэхаславацкім урадам, як толькі саюзныя ўрады рашылі складаць падобныя спісы. Чэхаславацкае міністэрства ўнутранай бізнескі мае спісы, у якіх налічваецца звыш двух тысяч імён. Спісы складаюцца на аснове канфідэцыяльных вестак, атрыманых чэхаславацкім урадам, і на аснове даных з другіх даставярных крыніц.

НАЛЁТ АМЕРЫКАНСКІХ БАМБАРДЫРОУШЧЫКАУ НА БРАУНШВЕЙГ

ЛОНДАН, 8 красавіка. (ТАСС). Як перадае агенства Рэйтэр, ад 500 да 700 амерыканскіх цяжкіх бамбардыроўшчыкаў зрабілі днём 8 красавіка палёт на авіяцыйныя заводы ў Брауншвейгу і аэрадромы ў Паўночна-Заходняй Германіі. Бамбардыроўшчыкі ішлі ў суправаджэнні каля 500 зні-

шчальнікаў. Налёт меў на мэце перапикодзіць аднаўленню разбураных папярэднімі бамбардыроўкамі заводаў.

Азначана многа прамых пападанняў.

У той-жа дзень каля 200 бамбардыроўшчыкаў зрабілі палёт на бельгійскія ўзбярэжжы.

КОЛЬКАСНАСЦЬ АМЕРЫКАНСКОЙ АРМІІ

НЬЮ-ЁРК, 8 красавіка. (ТАСС). Як афіцыйна паведамляецца, колькаснасць арміі ЗША дасягнула 7 мільёнаў 700 тысяч чалавек, асабовага састава флота — прыкладна 3 мільёны 200 тысяч чалавек. Колькаснасць асабовага састава флота, у тым ліку марской пяхоты і часцей бе-

рагавой абароны, як чакаюць, дасягне да 1 верасня — 3 мільёны 600 тысяч чалавек. Ваеннае міністэрства заяўляе, што для падтрымання колькаснасці цэнтральных узброеных сіл на адным узроўні неабходна штотомсячна прызываць ад 75 да 100 тысяч чалавек.

ПАКАРАННЕ СМЕРЦЮ ГРУПЫ ІТАЛЬЯНСКІХ АФІЦЭРАУ У ТУРЫНЕ

ЛОНДАН, 6 красавіка. (ТАСС). Агенства Рэйтэр перадае, што, па паведамленню рымскага радыё, некалькі вышэйшых італьянскіх афіцэраў, у тым ліку генералаў італьянскай арміі было прыгаворана да смерці.

рана спецыяльным трыбуналам у Турыне да пакарання смерцю. Яны былі абвінавачаны ў тым, што знаходзіліся ў падпольнай арганізацыі, якая ставіць сваёй мэтай «адхіленне вышэйшых урадавых чыноўнікаў» Мусаліні.

ДЗЕЯННІ ФРАНЦУЗСКАГА ВАЕННА-МАРСКОГА ФЛОТА

ЛОНДАН, 8 красавіка. (ТАСС). Па заяве камісара ваенна-марскога флота Французскага Камітэта Нацыянальнага Вызвалення Луі Жакіно, французскі флот аказвае агульнай справе саюзнікаў неацанімую паслугу. За апошнія 5 месяцаў караблі французскага ваенна-марскога флота палгам сваімі сіламі эскартыва-

валі 140 і ўдзельнічалі ў эскартываванні 73 караваў саюзнікаў. Французскія крэйсеры перакідаюць войскі, абстрэльваюць варожыя берагі, знішчаюць варожыя караванні, тральшчыкі ачышчаюць моры ад мін.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

У баях супроць нямецка-фашысцкіх загопнікаў савецкія танкі паказалі сваю перазагу пад нямецкімі. Гразою для гітлераўцаў з'яўляюцца танкі тыпу „КВ“ і „Т-34“.

На здымку: савецкія танкі ў пэчу Кіраўскага заводу перад адпраўкай на фронт. Справа — канструктар танкаў, лаўрэат Сталінскай прэміі, Герой Соцыялістычнай Працы Ж. Коцін.

Фото І. Мальскага.